

תָּוִי אָדָם בַּתְּרֵאָה דְכָלָא הָוָה. דְּהָכִי אֶתְחִוִי לְמִיתִי
עַל עֲלֵמָא שְׁלִים.

תּוֹ אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּתִיב וְכַל שֵׁיחַ הַשְּׂדֵה טָרָם
יְהִיָּה בְּאֶרֶץ וְכַל עֵשֶׂב הַשְּׂדֵה טָרָם יִצְמַח כִּי
לֹא הִמְטִיר יי אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ וְגו'. וְכַל שֵׁיחַ
הַשְּׂדֵה אֵלִין (דף לה ע"א) אֵילָנִין רַבְרַבִּין דְנִטְעִי לְבַתַּר
וְהוּוּ זְעִירִין.

תָּא תָּוִי, אָדָם וְחִוְה דָּא בְּסִטְרָא דְדָא אֶתְבְּרִיאֵו.
מָאִי טַעְמָא לָא אֶתְבְּרִיאֵו אֲנַפִּין בְּאֲנַפִּין.
בְּגִין דְּכְתִיב כִּי לֹא הִמְטִיר יי אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ
וְזוּוּגָא לָא אֲשַׁתְּכַח בְּתַקוּנִיה בְּדָקָא יְאוּת. וְכַד
אֶתְתְּקֹן הָאִי דְלִתְתָּא וְאֶתְהַדְרוּ אֲנַפִּין בְּאֲנַפִּין בְּדִין
אֲשַׁתְּכַח לְעֵילָא.

בְּנִלְוֹן מִן הַמְשָׁפֵן דְּכְתִיב, (שמות מ) הוֹקֵם הַמְשָׁפֵן בְּגִין

לשון הקודש

גְּדוּלִים שְׁנַנְטֵעוּ אַחַר כֶּף וְהָיוּ קַטְנִים.
בַּא רְאָה, אָדָם וְחִוְה זֶה בְּצַד זֶה נִבְרָאוּ.
מָה הַטַּעַם לֹא נִבְרָאוּ פְּנִים בְּפְנִים? בְּגַלְל
שְׁכַתוֹב כִּי לֹא הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים עַל
הָאָרֶץ, וְהַזּוּוּג לֹא נִמְצָא בְּתַקּוּנוֹ בְּרִאוּי.
וּבְשִׁנְתַּקְנָה זֶה שְׁלֵמֻטָּה וְחִוְרוֹ לְהִיּוֹת פְּנִים
בְּפְנִים, בֵּן נִמְצָא לְמַעְלָה.

מְנִין לְנוּ? מִן הַמְשָׁפֵן, שְׁכַתוֹב (שמות מ)

סְמָךְ. עַד אוֹתָהּ שְׁעָה שְׁכַתוֹב לֹא טוֹב
הִיּוֹת הָאָדָם לְבַדּוֹ אֲעִשֶׂה לוֹ עֵזר כְּנֶגְדּוֹ.
בַּא רְאָה, אָדָם אֶחְרוֹן הַכַּל הָיָה, שְׁכַף
רְאוּי לְהִבְיָא שְׁלוֹם עַל הָעוֹלָם.

עוֹד אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, כְּתוּב וְכַל שֵׁיחַ
הַשְּׂדֵה טָרָם יְהִיָּה בְּאֶרֶץ וְכַל עֵשֶׂב הַשְּׂדֵה
טָרָם יִצְמַח כִּי לֹא הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים עַל
הָאָרֶץ וְגו'. וְכַל שֵׁיחַ הַשְּׂדֵה – אֵלּוּ עֲצִים

דְּמִשְׁכְּנֵי אֶתְרָא אֶתְקַם עִמֵּיהּ. וְעַד לָא אֶתְקַם לְתַתָּא
 לָא אֶתְקַם לְעִילָא. אוּף הָכָא כִּד אֶתְתְּקַם לְתַתָּא
 אֶתְתְּקַם לְעִילָא. וּבְגִין דְּעַד כְּעֵן לָא אֶתְתְּקַם לְעִילָא
 לָא אֶתְבְּרִיא אֲנַפִּין בְּאֲנַפִּין. וּקְרָא אוּכַח דְּכַתִּיב כִּי
 לָא הִמְטִיר יי אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ. וּבְגִינֵי כֵךְ וְאָדָם
 אֵין דִּלָּא הוּוּ בְתַקּוּנֵיהּ.

וְכִד אֲשֶׁתְּלִימַת חוּה אֲשֶׁתְּלִים אָדָם. וְקָדָם לָכֵן לָא
 אֲשֶׁתְּלִים. וְרָזָא דָּא דְּעַד כְּעֵן לָא אֵית אֶת
 סְמֵךְ בְּפִרְשָׁתָא. וְאִף עַל גַּב דְּחִבְרִיא אָמְרוּ. אֲבַל
 סְמֵךְ דָּא עֵזֶר. וְדָא עֵזֶר דְּלְעִילָא דְּאֶתְחִדֵּר לְעִילָא
 אֲנַפִּין בְּאֲנַפִּין דְּכִר וְנוֹקְבָא. אֶסְתַּמֵּךְ דָּא לְקַבֵּל דָּא
 וְדָאִי. (תהלים קיא) סְמוּכִים לְעַד לְעוֹלָם עֲשׂוּיִים בְּאֶמֶת
 וַיִּשְׂר. סְמוּכִים, דָּא דְּכִר וְנוֹקְבָא דְּאֶנוּן סְמוּכִים בְּחֻדָּא
 (נ"א דְּאֶנוּן סְמוּכִים עוֹלָם תַּמְאָה בְּעוֹלָם עֲלָאָה דְּעַד לָא אֶתְתְּקַם עוֹלָם תַּמְאָה לָא אֶתְתְּקַם

לשון הקודש

לָכֵן לָא נִשְׁלַם. וְזוּה הַסּוּד שְׁעַד עֲכָשׁוּ אֵין
 אוּת סְמֵךְ בְּפִרְשָׁה, וְאִף עַל גַּב
 שְׁחִבְרִים אָמְרוּ, אֲבַל סְמֵךְ זֶה עֵזֶר, וְזוּה
 עֵזֶר שְׁלַמְעֵלָה שְׁחִזֹר לְמַעְלָה פְּנִים בְּפְנִים
 זָכַר וְנִקְבָּה, נִסְמֵךְ זֶה כְּנֻגַד זֶה בְּדָאִי,
 (תהלים קיא) סְמוּכִים לְעַד לְעוֹלָם עֲשׂוּיִים
 בְּאֶמֶת וַיִּשְׂר. סְמוּכִים - זֶה זָכַר וְנִקְבָּה
 שְׁהֵם סְמוּכִים בְּאֶחָד וְנִ"א שְׁהֵם סְמוּכִים עוֹלָם
 תַּחְתּוֹן בְּעוֹלָם עֲלִיוֹן, שְׁעַד שְׁלָא נִתְקַן הָעוֹלָם

הוּקַם הַמִּשְׁכָּן, הַיּוֹת שְׁמִשְׁכְּנֵי אֶתְרֵי הוּקַם
 עִמּוֹ. וְעַד שְׁלָא הוּקַם לְמַטָּה, לָא הוּקַם
 לְמַעְלָה. גַּם כָּאן בְּשִׁהוּקַם לְמַטָּה, הוּקַם
 לְמַעְלָה. וּמִשׁוּם שְׁעַד עֲכָשׁוּ לָא הִתְתְּקַם
 לְמַעְלָה, לָא נִבְרָאוּ פְּנִים בְּפְנִים, וְהַפְּסוּק
 מוּכִיחַ, שְׁכַתּוּב כִּי לָא הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים
 עַל הָאָרֶץ. וּמִשׁוּם כֵּךְ וְאָדָם אֵין, שְׁלָא
 הִיָּה בְתַקּוּנּוֹ.

וּבְשִׁנְשִׁלְמָה חוּה, נִשְׁלַם אָדָם, וְקָדָם

ההוא עולם דקאמרון) (האי עולם דקא אמרון תליא בעולם דלממא וכד לא אתתקן עולם דלממא לא אתתקן ההוא עולם דקא אמרון).

**כִּי לֹא הִמְטִיר יי אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ. דְּהָא דָּא
בְּדָא סְמוּד. וְעוֹלָם דָּא תִּתְּאָה כִּד אֶתְתַּקֵּן
וְאֶתְהַדְרוּ אַנְפִּין בְּאַנְפִּין וְאֶתְתַּקְּנוּ אֶשְׁתַּכַּח סְמוּד
לְעִילָא. דְּהָא מִקְדָּמַת דְּנָא לֹא הָוָה עוּבְדָא בְּתַקוּנָא
(נ"א עולם בתיקונייה) בְּגִין דְּלֹא הִמְטִיר יי אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ
וְדָא בְּדָא תְּלִיָא.**

**מַה בְּתִיב בְּתֵרִיָּה וְאֵד יַעֲלָה מִן הָאָרֶץ דָּא תַּקוּנָא
דְּלִתְתָּא לְבָתָר וְהִשְׁקָה אֶת כָּל פְּנֵי הָאָדָמָה.
וְאֵד יַעֲלָה מִן הָאָרֶץ דָּא תִּיאוּבְתָא דְּנוֹקְבָא לְגַבֵּי
דְּכוּרָא. דְּבַר אַחַר מָאִי מַעְמָא לֹא הִמְטִיר בְּגִין דְּלֹא
אֶשְׁתַּכַּח תַּקוּנָא דִּיעֲלָה מִן הָאָרֶץ. וְעַל דָּא מִן אַרְעָא
תִּתְּאָה אֶתְעַר עוּבְדָא לְעִילָא.**

לשון הקודש

הָאָרֶץ, וְזֶה בְּזוּה תְּלוּיִים.
מַה בְּתוּב אַחֲרֵיו? וְאֵד יַעֲלָה מִן הָאָרֶץ,
זֶה תַּקוּן שְׁלֵמָה. אַחַר כֵּן, וְהִשְׁקָה אֶת
כָּל פְּנֵי הָאָדָמָה. וְאֵד יַעֲלָה מִן הָאָרֶץ – זו
הַשְׁתוֹקְנוֹת הַנְּקֵבָה לְזָכָר. דְּבַר אַחַר, מַה
הַטַּעַם לֹא הִמְטִיר? בְּגִלְלָא שְׁלֵא נִמְצָא
תַּקוּן שִׁיעֲלָה מִן הָאָרֶץ. וְעַל זֶה מִן הָאָרֶץ
הַתְּחִתּוּנָה הַתְּעוּרָר מַעֲשֵׂה לְמַעְלָה.

שְׁלֵמָה, לֹא נִתְקַן אוֹתוֹ הָעוֹלָם שְׁאִמְרָנוּ וְהָעוֹלָם
זֶה שְׁאִמְרָנוּ תְּלוּי בְּעוֹלָם שְׁלֵמָה, וְכִשְׁלֵא נִתְקַן
עוֹלָם שְׁלֵמָה, לֹא נִתְקַן אוֹתוֹ עוֹלָם שְׁאִמְרָנוּ.
כִּי לֹא הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים עַל הָאָרֶץ,
שְׁתַּרְי זֶה בְּזוּה סְמוּד. וְעוֹלָם זֶה הַתְּחִתּוּן,
בְּשִׁנְתַּקְּנוּ וְחִזְרוּ לְהִיּוֹת פְּנִים בְּפְנִים
וְנִתְקַנוּ, נִמְצָא סְמוּד לְמַעְלָה, שְׁתַּרְי מִקְדָּם
לְכַן לֹא הָיָה הַמַּעֲשֵׂה בְּתַקוּן וְנ"א עוֹלָם
בְּתַקוּנוֹ, מִשּׁוּם שְׁלֵא הִמְטִיר ה' אֱלֹהִים עַל

תָּא חַיִּי, תִּנָּא סָלִיק מִן אַרְעָא בְּקִדְמִיתָא. וְעִנָּא
 אַתְעָר. וְכֹלָא אֶתְחַבֵּר לְבִתְרָ דָּא בְּדָא. כְּנֻוּנָא
 דָּא תִּנָּא דְקִרְבְּנָא אַתְעָר מִתְתָּא וְעֵבִיד שְׁלִימוֹ
 לְעִילָא וְאַתְחַבֵּר כֹּלָא דָּא בְּדָא וְאַשְׁתְּלִימוֹ כְּנֻוּנָא דָּא
 לְעִילָא. אַתְעָרוּתָא שְׂרִי מִתְתָּא וְלְבִתְרָ אֲשֵׁתְלִים כֹּלָא.
 וְאַלְמָלָא דְכְּנֻסַת יִשְׂרָאֵל שְׂרִיא בְּאַתְעָרוּתָא
 בְּקִדְמִיתָא, לָא אַתְעָר לְקַבְּלָהּ הַהוּא דְלְעִילָא.
 וּבְתִיאֻבְתָּא דְלִתְתָּא אֲשֵׁתְלִים לְעִילָא.

רַבִּי אַבָּא אָמַר אֲמַאי כְּתִיב וְעֵץ הַחַיִּים בְּתוֹךְ הַגֵּן
 וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרָע. עֵץ הַחַיִּים הָא תְּנִינָן
 דְּמַהֲלֵךְ חֲמֵשׁ מֵאָה שָׁנִין הָוָה. וְכֹל מִיּוֹמֵי דְבְּרָאשִׁית
 מִתְּפַלְגִין תְּחֻתָּוֵי. עֵץ הַחַיִּים בְּמַצִּיעוֹת דְּגִנְתָּא מִמָּשׁ
 וְהוּא נְטִיל כֹּל מִיּוֹמֵי דְבְּרָאשִׁית וּמִתְּפַלְגִין תְּחֻתָּוֵי.

לשון הקודש

יתעורר בנגדה אותו שלמעלה.
 ובהשתוקקות שלמטה נשלם למעלה.
 רבי אבא אמר, למה כתוב ועץ החיים
 בתוך הגן ועץ הדעת טוב ורע? עץ החיים
 הרי שנינו שמהלך חמש מאות שנים
 היה, וכל מימי בראשית נחלקים תחתיו.
 עץ החיים ממש באמצע הגן, והוא לוקח
 כל מימי בראשית ונחלקים תחתיו.

בא ראה, עשן עולה מן הארץ בהתחלה
 וענן מתעורר, והכל מתחבר אחר כך זה
 בזה. כמו זה עשן הקרבן מתעורר
 מלמטה ועושה שלמות למעלה, ומתחבר
 הכל זה בזה, ונשלמים כמו זה למעלה.
 התעוררות מתחילה מלמטה, ואחר כך
 הכל נשלם. ואלמלא שפנסת ישראל
 מתחילה בהתעוררות בהתחלה, לא

דְּהָא הֵהוּא נְהָר דְּנָגִיד וְנָפִיק הוּא שְׂרִיא עַל הַהוּא
 גְּנָתָא וְעֵייל בִּיה וּמַתְמָן מִתְפַּלְגִין מִנָּא לְכַמָּה
 סְטָרִין. וְנָטִיל כֹּלָּא הֵהוּא גְּנָתָא. וְלְבַתָּר נָפְקִי מִינָהּ
 וּמִתְפַּלְגִין לְכַמָּה נַחְלִין לְתַתָּא כְּמָה דְאַתְּ אָמַר, (תהלים
 קד) יִשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדֵי. כְּמָה דְנִפְקִין מִחַהּוּא עֲלֵמָּא
 עֲלָאָה וְאַשְׁקִי לְאַנּוּן טוּרִין עֲלָאִין דְאַפְרָסְמוּנָא דְכִיָּא.
 לְבַתָּר כְּד מָטָאן לְעֵץ הַחַיִּים מִתְפַּלְגִין תְּחוּתוֹי בְּכָל
 סְטָר כְּפּוּם אֲרַחוּי.

וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע אִמְאִי אֲקָרִי הָכִי. דְּהָא עֵץ
 דָּא לָאו אִיהוּ בְּאַמְצָעִיתָא. אֲבָל עֵץ הַדַּעַת
 טוֹב וְרַע מָאִי הוּא. אֵלָּא בְּגִין דִּינִקָּא מִתְרִין סְטָרִין
 וַיִּדַע לֹון כְּמָאן דִּינִיק מִתְקָא וּמְרִירָא. וּבְגִין דִּינִקָּא
 מִתְרִין סְטָרִין וַיִּדַע לֹון וְשְׂרִיא בְּגִוּוּיָּיהוּ אֲקָרִי הָכִי
 טוֹב וְרַע. וְכָל אַנּוּן נְטִיעֵין שְׂרִיין עֲלִיָּיהוּ.

לשון הקודש

תתתנו בכל צד כפי דרכו.
וְעֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע – לְמָה נִקְרָא כֹּה, שְׂהַרִי עֵץ זֶה אֵינוּ בְּאַמְצָע? אֲבָל עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע מֵהוּ? אֵלָּא בְּגִלְל שְׂיוּנָק מִשְׁנֵי צְדָדִים וַיִּדַע אֹתָם כְּמִי שְׂיוּנָק מִתּוֹק וּמַר, וּבְגִלְל שְׂיוּנָק מִשְׁנֵי צְדָדִים וַיִּדַע אֹתָם וְשׂוּרָה בְּתוֹכָם נִקְרָא כֹּה טוֹב וְרַע. וְכָל אֹתָם נְטִיעוֹת שׂוּרִים עֲלֵיהֶם.

שְׂהַרִי אֹתוֹ נְהָר (בִּינָה) שְׂשׁוּפֵע וַיִּוצֵא, הוּא שׂוּרָה עַל אֹתוֹ הֲגֵן וּנְכֻסֵּם בּוֹ, וּמִשְׁם נַחְלָקִים הַמַּיִם לְכַמָּה צְדָדִים. וְאֹתוֹ הֲגֵן לִקְוַת הַכֹּל, וְאַחַר כֹּה יוֹצֵאִים מִמֶּנָּה וְנַחְלָקִים לְכַמָּה נַחְלִים לְמַטָּה, כְּמוֹ שְׂנַאֲמַר (תהלים קד) יִשְׁקוּ כָּל חַיְתוֹ שָׂדֵי. כְּמוֹ שְׂיוּצֵאִים מֵאֹתוֹ עוֹלָם עֲלִיוֹן וּמִשְׁקָה אֶת אֹתָם הָרִים עֲלִיוֹנִים שֶׁל אֲפְרָסְמוֹן זָךְ. אַחַר כֹּה בְּשִׁמְגִיעִים לְעֵץ הַחַיִּים, נַחְלָקִים

וּבִיָּה אֶחֱזֶקְנָה נְטִיעֵינָה אֶחְרָנִין עֲלָאִין וְאֲנִין אֶקְרִין
 אֶרְזֵי לְבָנוֹן. מָאן אֲנִין אֶרְזֵי לְבָנוֹן. אֲנִין שִׁית
 יוֹמִין עֲלָאִין שִׁשֶּׁת יָמֵי בְּרֵאשִׁית דְּקֶאֱמָרֵן. אֶרְזֵי לְבָנוֹן
 אֲשֶׁר נָטַע. נְטִיעוֹת וְדָאִי דְאֶתְקִימוּ לְבַתָּר. מִכָּאן
 וְלִהְלָאָה סְמִךְ מָאִי הִיא וַיִּסְגֹּר בְּשָׂר תַּחְתְּנָה. בְּסִטְרוֹי
 הָוָה. וְהָוָה דָּא בְּסִטְרוֹי דְדָא. וְדָאִי עֶקְרֵן קְדִשָׁא בְּרִיד
 הוּא וְשִׁתִּיל ^(דף לה ע"ב) לֹון בְּאַתֵּר אַחְרָא וְאֶתְהַדְרוּ אַנְפִּין
 בְּאַנְפִּין לְקִיּוּמָא. בְּגִוּוּנָא דָּא סְמִיכָן עֲלִמִין. עֶקְרֵן
 קְדִשָׁא בְּרִיד הוּא וְשִׁתִּיל לֹון בְּאַתֵּר אַחְרָא וְאֶתְקִימוּ
 בְּקִיּוּמָא שְׁלִים.

וְאָמַר רַבִּי אַבָּא מְנַלֵּן דְּאָדָם וְחָוָה נְטִיעֵינָה הָוּוּ.
 דְּכַתִּיב, ^(ישעיה ס) יִצְרַח מִטְּעֵי מַעֲשֵׂה יְדֵי
 לְהַתְּפָאֵר. מַעֲשֵׂה יְדֵי דִּיִּיקָא. דְּלָא אֶשְׁתַּדְּלוּ בְּהוֹן
 בְּרִיִּין אֶחְרָנִין. וְכַתִּיב, ^(ישעיה יז) בְּיוֹם נְטִיעֵךְ תִּשְׁגֶּשְׁגִי

לשון הקודש

בְּפָנִים לְקִיּוּם. כְּמוֹ זֶה סְמוּכִים הַעוֹלָמוֹת.
 עֶקֶר אוֹתָם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁתִּיל
 אוֹתָם בְּמָקוֹם אַחֵר וְהֶתְקִימוּ בְּקִיּוּם שְׁלֵם.
 וְאָמַר רַבִּי אַבָּא, מִנֵּין לָנוּ שְׂאָדָם וְחָוָה
 הֵיוּ נְטוּעִים? שְׁכַתוֹב ^(ישעיה ס) יִצְרַח מִטְּעֵי
 מַעֲשֵׂה יְדֵי לְהַתְּפָאֵר. דְּוָקָא מַעֲשֵׂה יְדֵי,
 שְׁלָא הִשְׁתַּדְּלוּ בְּהֵם בְּרִיּוֹת אַחֲרוֹת,
 וְכַתוּב ^(שם יז) בְּיוֹם נְטִיעֵךְ תִּשְׁגֶּשְׁגִי.
 שְׂבָאוֹתוֹ יוֹם שְׁנַנְטֵעוּ בְּעוֹלָם, סְרַחוּ.

וְכֹו אַחֲזִינִים נְטִיעוֹת אַחֲרוֹת עֲלִיוֹנוֹת,
 וְהֵם נִקְרְאִים אֶרְזֵי הַלְבָנוֹן. מִי הֵם אֶרְזֵי
 לְבָנוֹן? אוֹתָם שִׁשָּׁה יָמִים עֲלִיוֹנִים, שִׁשֶּׁת
 יָמֵי בְּרֵאשִׁית שְׂאָמְרָנוּ. אֶרְזֵי לְבָנוֹן אֲשֶׁר
 נָטַע, נְטִיעוֹת וְדָאִי שְׁהֶתְקִימוּ אַחֵר כְּדִ.
 מִכָּאן וְלִהְלָאָה סְמִךְ. מַהִי וַיִּסְגֹּר בְּשָׂר
 תַּחְתְּנָה? בְּצֵדוֹ הִיָּתָה, וְהָיָה זֶה בְּצֵד זֶה.
 וְדָאִי עֶקֶר אוֹתָם הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא וְשִׁתִּיל
 אוֹתָם בְּמָקוֹם אַחֵר, וְחֲזָרוּ לְהִיּוֹת פָּנִים

דְּבַהֲהוּא יוֹמָא דְּאַתְנַטְעוּ בְּעֶלְמָא סְרַחוּ. תַּנְן הַנְּטִיעוֹת
בְּקַרְנֵי חֲנֻבִים הוּוּ וְנַהוֹרָא דְּלַחוּן דְּקִיק וְלֹא הוּוּ
נְהַרִין. פִּינּוּן דְּאַתְנַטְעוּ וְאַתְתַּקְנוּ. אַתְרַבִּיאוּ בְּנַהוֹרָא
וְאַקְרוּן אַרְזֵי לְבַנּוּן. וְאַדָּם וְחַוָּה עַד דְּאַתְנַטְעוּ לָא
אַתְרַבִּיאוּ בְּנַהוֹרָא וְלֹא סְלִיקוּ רִיחָא וְדָאי. אַתְעַקְרוּ
וְאַשְׁתִּילוּ וְאַתְתַּקְנוּ כְּדָקָא יְאוֹת:

וַיְצַו יי אֱלֹהִים. הָא תַּנִּינָן לִית צִו אֱלָא עֲבוּדָה
זָרָה. יי זוּ בְּרַבַּת הַשֵּׁם. אֱלֹהִים אֵלּוּ הַדִּיּוּנִין.
עַל הָאָדָם זוּ שְׁפִיכוֹת דְּמִים. לֵאמֹר זוּ גְלוּי עֲרִיוֹת.
מִכָּל עֵץ הַגֵּן וְלֹא גִזַּל. אֲכַל תֹּאכַל וְלֹא אֶבֶר מִן
הַחַי וְשִׁפּוֹר.

מִכָּל עֵץ הַגֵּן אֲכַל תֹּאכַל. דְּשִׁרְיָא לִיה פְּלֵא
דְּלִיכְלִינְהוּ בְּיַחוּדָא. דְּהָא תַּזִּינָן אֲבָרָהֶם אֲכַל,
וַיַּחֲק וַיַּעֲקֹב וְכָל נְבִיאִים אֲכָלוּ וְחַיּוּ. אֲבָל אֵילָנָא דָא

לשון הקודש

– אלו הדיינים. על האדם – זו שפיכת
דמים. לאמר – זו גלווי עריות. מכל עץ
הגן – ולא גזל. אכל תאכל – ולא אבר
מן החי ונפח.

מכל עץ הגן אכל תאכל – שהתיר לו
הכל לאכלם יחד. שהרי ראינו אברהם
אכל, יצחק ויעקב וכל הנביאים אכלו
וחיו. אכל עץ זה, עץ המות הוא וכמו

שנינו, הנטיעות היו בקרני חנבים ואורם
דקיק ולא היו מאירים. פינן שננטעו
ונתקנו, התרבו באור ונקראו ארזי
לבנון. ואדם וחוה עד שננטעו, לא
התרבו באור ולא העלו ריח בודאי.
נעקרו ונשתלו ונתקנו כראוי.

ויצו ה' אלהים. הרי שנינו, אין עו אלא
עבודה זרה. ה' – זו ברפת השם. אלהים